

تاریخ جامعه‌شناسی

کلود ژیرو

فرهنگ معاصر ۵

ترجمه گیتی خرسند

ناشر: نگاه معاصر (وابسته به مؤسسه پژوهشی نگاه معاصر) / مدیر هنری:
باسم ابراهیم / حرفه‌پژنی و منتقد آرایی / کارگاه نگاه معاصر (تهران‌ساز)
لیتوگرافی: نوید/ چاپ و صحافی: آریو / چاپ دوم: ۱۳۹۵ / شمارهگان: ۱۰۰ نسخه
قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

کلود ژیرو

ترجمه

گیتی خرسند

تاریخ جامعه‌شناسی

نشر نگاه معاصر

فهرست

۷	درآمد
۱۱	دیباچه
۱۲	I. ویژگی جامعه‌شناسی
۱۴	II. گزینه‌های یک تاریخ جامعه‌شناسی
	III. ارتباط جامعه‌شناس با نوعی تدوین
۱۶	تاریخ جامعه‌شناسی
۱۹	فصل نخست
	ریشه‌های یک اندیشه جامعه‌شناسانه صرفاً نمی‌تواند
۱۹	به عنوان یک گسست معرفت‌شناسانه تعریف شود
۲۱	I. یونان باستان
۲۱	۱. مینون یا امکان فراگیری: یکی از میراث‌های افلاطون
۲۴	۲. در باب استقلال طلبی قلمرو امور انسانی در آثار ارسطو
۲۶	II. سده هجدهم یا سده روشنگری
۲۸	۱. «قوانین» از نظر منتسکیو
۳۰	۲. قرارداد و حالت طبیعی بنابر اندیشه روسو
	۳. تقسیم کار و مصلحت فردی به منزله عوامل یک جامعه
۳۳	همگن از نظر آدم اسمیت
۳۶	۴. ایده آلیسم آلمان، علم و دانش از دیدگاه کانت
	III. ورای روشنگری، سه پیشگام جامعه‌شناسی:
۳۸	آگوست کنت، الکسی توکویل، کارل مارکس
۳۸	۱. قانون سه مرحله‌ای و نظم اجتماعی از نظر آگوست کنت
۴۱	۲. نظر توکویل درباره تنش مساوات‌خواهی در دموکراسی‌ها
۴۳	۳. سبزیهای ساختاری در سرمایه‌داری از نظر کارل مارکس
۴۷	فصل دوم
	بنیان‌های یک اندیشه جامعه‌شناسانه: واقعیت اجتماعی،
۴۷	مقولات و شیوه‌های شناخت جامعه‌شناسانه
	I. تحقیقات اجتماعی:
۵۲	نخستین ساختار ابزار شناخت اجتماعی مبتنی بر تعداد
	II. پدیداری نظریه‌های جامعه‌شناسانه
۵۴	در مورد ماهیت امر اجتماعی و نحوه شناخت آن

۵۵	۱. جامعه‌شناسی واقعیت اجتماعی: دورکیم
۵۹	۲. جامعه‌شناسی کنش: ماکس وبر
۶۶	۳. دو جامعه‌شناس معاصر ماکس وبر: ف. تونیز، ج. زیمل
	III. چند اندیشه جامعه‌شناسانه نشأت یافته
۶۹	از آثار دورکیم، وبر، پارتو
۷۰	۱. همبستگی از نظر دورکیم
۷۳	۲. عقلانیت از دیدگاه وبر
۷۶	۳. کنش‌های غیرمنطقی از دیدگاه پارتو
۸۱	فصل سوم
	توسعه جامعه‌شناسی در سده بیستم:
۸۱	پیرامون چند مکتب و چند مشکل علمی
	مقدمات: جابه‌جایی قطب‌های خلاق جامعه‌شناسی،
۸۲	تبادل هم‌زمان میان اروپا و ایالات متحده
	I. تجربه‌گرایی جامعه‌شناسی امریکایی
۸۳	در نخستین نیمه سده بیستم
۸۵	۱. مکتب شیکاگو
۹۱	۲. از اصلاح‌گرایی اجتماعی تا بی‌طرفی ارزش‌شناسانه:
	II. گرایش جامعه‌شناسی امریکایی در سال‌های ۱۹۵۰:
۹۵	دلمشغولی نظری؟
	III. فرانسه/آلمان در حدود سال‌های ۱۹۶۰:
۱۰۰	گرایش‌های واژگونه
۱۰۰	۱. مورد جامعه‌شناسی فرانسوی
۱۰۶	۲. وضعیت جامعه‌شناسی آلمان
۱۱۳	فصل چهارم
۱۱۳	چند نوع خوانش جامعه‌شناسی معاصر
۱۱۴	I. خوانش‌های عملگر‌دگرایان
۱۲۳	II. خوانش‌های کنش‌گرای متقابل
۱۳۲	III. خوانش‌های ساختارگرا
۱۳۷	IV. خوانش‌هایی از فردگرایی
	V. خوانش راهبردی امر اجتماعی:
۱۴۶	یک تحلیل فردگرا-متدولوژیک از کنش سازمان‌یافته
۱۵۱	VI. خوانش کنش‌گرا
۱۵۹	سخن پایانی

درآمد

جامعه‌شناسی از دانش‌های ساختاری است که تاریخ آن را بدون تعریف و تحدید موضوع آن نمی‌توان نوشت. برداشتی که افراد از جامعه‌شناسی دارند، در حقیقت خوانش متفاوتی از تاریخ آن است. آیا ادبیات را باید بخشی از تاریخ جامعه‌شناسی انگاشت؟ بالزاک با توصیف زندگی اجتماعی دوران خویش، ما را از نوع روابط اجتماعی آن عصر آگاه می‌کند. با این حال، آیا می‌توانیم او را یکی از قدمای علم جامعه‌شناسی - که می‌خواهیم تاریخ آن را به رشته تحریر آوریم - تلقی کنیم؟ آیا روایت‌پردازی است که بالزاک را از جامعه‌شناسی دور می‌سازد، حال آنکه روایت بخشی از سنت مردم‌شناسی را تشکیل می‌دهد؟ اگر چنین باشد، پس درباره آثار یکسره توصیفی که از فلان یا بهمان گروه اجتماعی یا شیوه زیست به صورت یک روایت سخن می‌راند چه می‌توان گفت. آیا باید میراثی را مدنظر قرار دهیم که طبق آن جامعه‌شناسی، به ویژه در آلمان، به وجود آمد و خود را از تاریخ متمایز کرد؟ آیا صرفاً به دلیل قرار دادن نام یک مؤلف در چارچوب یک ضابطه است که نمی‌توان نام بالزاک را کنار نام کسی نهاد که دعوی جامعه‌شناسی دارد؟ بدین ترتیب برخی از آثار مربوط به تاریخ جامعه‌شناسی نام یک مؤلف را به بهانه آنکه جامعه‌شناس نیست از قلم می‌اندازند. از نظر عده‌ای توکوویل^۱ اصلاً جامعه‌شناس نیست، در حالی که عده‌ای دیگر او را یکی از پیش‌کسوتان بزرگ این رشته به شمار می‌آورند. با طرح مسئله «ناب بودن» جامعه‌شناسی، پژوهش‌هایی مانند روان‌شناسی اجتماعی را که در طبقه‌بندی علمی دیگری جای می‌گیرد، می‌توان از قلمرو جامعه‌شناسی بیرون راند.

با وجود این، جامعه‌شناسان طوری رفتار می‌کنند که گویی تنها با یک سلسله کشمکش‌های خانوادگی مواجه هستند و همگی درباره حد و مرز این رشته، توافق نظر دارند. داستان این جدال‌های خانوادگی گاه دردناک که از گذشته به جا مانده و معاصران آن را حتی در تفسیر تاریخ خاص خود دوباره فعال می‌کنند، از